

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Вучэбна-метадычнае аб'яднанне па гуманітарнай адукацыі

ЗАТВЕРДЖАЮ

Першы намеснік Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь

А.І.Жук

Рэгістрацыйны № ТД- Е. 356 /тып.

СЛАВЯНСКАЯ МІФАЛОГІЯ

Тыпавая вучэбная праграма
для вышэйшых навучальных устаноў па спецыяльнасцях:

- 1-21 05 01 Беларуская філалогія (па напрамках);
- 1-21 05 02 Руская філалогія (па напрамках);
- 1-21 05 04 Славянская філалогія

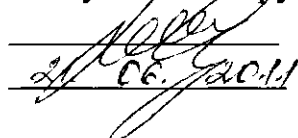
УЗГОДНЕНА

Старшыня
Вучэбна-метадычнага аб'яднання
па гуманітарнай адукацыі

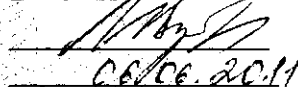

У.І. Ключня

УЗГОДНЕНА

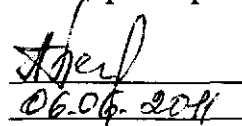
Начальнік Упраўлення вышэйшай і
сярэдняй спецыяльнай адукацыі
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

Ю.І. Міксюк

Прарэктар па вучэбнай і
выхаваўчай рабоце Дзяржаўнай
установы адукацыі
“Рэспубліканскі інстытут вышэйшай
школы”

В.І. Шупляк

Эксперт-нормакантралёр

06.06.2011

С. І. Шамякіна

10.06.2010

Складальнік:

Шамякіна Таццяна Іванаўна, загадчык кафедры беларускай літаратуры і культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук, прафесар

Казакова Ірына Валер’еўна, прафесар кафедры беларускай літаратуры і культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктар філалагічных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

1. Кафедра беларускага літаратуразнаўства Установы адукацыі “Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А.С. Пушкіна”;

2. **ТЫЧЫНА Міхаіл Аляксандравіч**, загадчык аддзела тэорыі і гісторыі літаратуры Дзяржаўнай навуковай установы “Інстытут мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі”, доктар філалагічных навук, прафесар

Рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці тыпавой:

Кафедрай беларускай літаратуры і культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (пракакол № 11 ад 15.06.2010 г.);

Навукова-метадычнай камісіяй філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (пракакол № 10 ад 22.06.2010 г.);

Навукова-метадычным саветам па філалагічных спецыяльнасцях Вучэбна-метадычнага аб’яднання па гуманітарнай адукацыі (пракакол № 5 ад 28.04.2011).

Навукова-метадычным саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (пракакол № 3 ад 21.04.2011).

Адказны за выпуск: Т. І. Шамякіна

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

У навучальных установах Беларусі сёння няма праграм па славянскай міфалогіі, якія б адпавядалі задачам сучаснай навукі. Прапануемая дысцыпліна з'яўляецца прэпедыўтычнай па сваёй сутнасці і арыентавана на цэласную наватарскую метадалогію, што мае на мэце кардынальныя зрухі ва ўсёй сістэме філалагічнага навучання. У наш час міфалогія разглядаецца не проста як збор паданняў і легенд, але як анталогія, як аснова чалавечай культуры, як паэтычная філасофія, як непасрэдны выток фальклору і прыгожага пісьменства, як найважнейшая база шмат якіх псіхічных працэсаў і з'яў не толькі старажытнасці, але і сучаснага жыцця. З пункту гледжання міфалогіі вывучаецца мова, семіётыка, тэорыя інфармацыі, псіхалогія. Праз міфалагічныя ўстаноўкі лепш бачыцца сучасны сацыяльны, ідэалагічны, эстэтычны стан грамадства. Без міфалогіі ўжо немагчыма авалодаць тэорыяй літаратуры (паходжанне тропай), зразумець сучасныя напрамкі ў літаратуры (напрыклад, постмадэрнізм). З гэтага пункту гледжання вывучэнне міфалогіі аказваецца надзвычай важным і перспектыўным у плане азнаямлення студэнтаў з асновамі філалагічнай навукі ў цэлым у яе сувязі з псіхалогіяй і культуралогіяй, а таксама вывучэння літаратуры ў шырокім культуралагічным кантэксце. Менавіта з такіх пазіцый складзена праграма. Праз міфалогію мова і мастацкая літаратура паўстаюць ў новым, нечаканым, ракурсе, а кантэкст увогуле немагчыма разглядаць, мінуючы тэорыю архетыпаў і асноўныя ўніверсальныя міфалагемы.

Мэта дысцыпліны “Славянская міфалогія” – пазнаёміць студэнтаў з міфалогіяй як тыпам свядомасці, што з'яўляецца асновай культуры ў цэлым, яе форм: мовы, фальклору, літаратуры, рэлігіі, мастацтва; канцэптuallyна і шматаспектна даследаваць праяўленне міфалагічнага мыслення як структураўтваральнай і тропайтваральнай парадэгмы фальклорных і літаратурных твораў.

Задачы дысцыпліны “Славянская міфалогія”:

- паказаць значэнне міфалогіі як сукупнай паэтычнай спадчыны продкаў, увасобленай у мове і ў сюжэтах літаратурных твораў;
- раскрыць асаблівасці міфалагічнага мыслення, з якога прадуцыруюцца ўніверсальныя культурныя сімвалы – архетыпы;
- прасачыць развіццё міфалогіі побач з развіццём мовы; у сувязі з гэтым з новых пазіцый падыходзіць да этымалогіі слоў нацыянальнай мовы, што дае магчымасць больш глыбока і тонка зразумець тропіку літаратурных твораў;
- ускрыць сэнс міфалогіі як асновы грамадскай этыкі і народнай маралі, адлюстраваных таксама і ў канкрэтных творах мастацкай літаратуры, што ўзмацняе яе выхаваўчае значэнне;
- даць магчымасць студэнтам зразумець адрозненне навукі, якая гаворыць аб прычынах тых ці іншых з'яў, і міфалогіі (рэлігіі), якая паказвае мэту чалавечага жыцця і дае магчымасць адчуць здольнасць чалавека да звышпачуццёвага ўспрыняцця. У сваю чаргу гэта дазволіць

больш глыбока зразумець фальклор, а таксама літаратуру як анталагічны від мастацтва;

- у сувязі з вывучэннем міфалогіі і этнічных сімвалаў, праяўленых у нацыянальнай літаратуры, вывесці студэнтаў на некаторыя праблемы псіхалогіі творчасці; паказаць міфалогію і літаратуру як псіхалогію, спраектаваную на знешні свет, што ў значнай ступені дапаможа студэнтам лепш зразумець саміх сябе;
- звязаць міфалагічнасць і тыповасць у мастацкай творчасці;
- паказаць міфалагічныя мадэлі чалавечых паводзін, выяўленыя ў фальклорных і літаратурных казках; праз казачную творчасць пазнаёміць студэнтаў з прынцыпамі дзеяння чалавечай фантазіі;
- павысіць агульнафіласофскі і літаратурна-тэарэтычны ўзровень падрыхтоўкі студэнтаў праз вывучэнне міфалагічных вытокаў вобразнага мыслення, што адкрывае перспектывы больш тонкага разумення паэтыкі мастацкіх твораў;
- пазнаёміць студэнтаў з міфалагічнымі сістэмамі: ведыйскай, грэчаскай, славянскай.

У выніку вывучэння дысцыпліны “Славянская міфалогія” студэнты павінны

ведаць:

- псіхалагічна-сацыяльныя вытокі міфалогіі, яе раннія формы;
- касмагонію і касмалогію;
- міфалагічныя сістэмы індаеўрапейскіх народаў;
- міфы пра першапродкаў – культурных герояў і ў сувязі з імі – станаўленне літаратурнага эпасу;
- сувязі міфалогіі і фальклору;
- міфалагізм літаратурных твораў;

умець:

- праводзіць этымалагічны, з улікам ведання міфалогіі, аналіз фактаў мовы, што дае магчымасць больш глыбока і тонка зразумець тропіку літаратурных твораў;
- праводзіць тыпалагічны аналіз міфалагічных сістэм народаў Еўразіі;
- знаходзіць міфалагічныя вобразы, матывы ў фальклорных і літаратурных творах;
- аналізаваць мастацкія творы беларускай, рускай і замежнай літаратуры.

МЕТАДЫ НАВУЧАННЯ

У працэсе выкладання дысцыпліны “Славянская міфалогія” выкарыстоўваюцца наступныя метады:

1. Вуснае выкладанне інфармацыі выкладчыкам і актыўная пазнавальная дзейнасць студэнтаў (лекцыя, расказ, тлумачэнне, ілюстрацыя, дэманстрацыя).

2. Замацаванне вывучаемага матэрыялу.
3. Самастойная праца студэнтаў па асэнсаванні і замацаванні вывучаемага матэрыялу (праца з арыгінальнымі мастацкімі і рэлігійнымі тэкстамі, навуковымі працамі, энцыклапедыямі, выкананне дамашніх заданняў).
4. Вучэбная праца па выкарыстанні ведаў на практыцы і выпрацоўцы ўменняў і навыкаў (тэставыя заданні, праца з тэкстамі).
5. Праверка і ацэнка ведаў, уменняў і навыкаў (індывідуальнае, фронтальнае апытванне, кантрольныя работы, індывідуальныя тэставыя заданні).

Вывучэнне дысцыпліны разлічана максімальна на 90 навучальных гадзін.

Для спецыяльнасці 1-21 05 01 «Беларуская філалогія (па напрамках)» колькасць аўдыторных гадзін – 34, з іх лекцыі – 20, практычныя заняткі – 14 гадзін.

Для спецыяльнасці 1-21 05 02 «Руская філалогія (па напрамках)» колькасць аўдыторных гадзін – 34, з іх лекцыі – 24, практычныя заняткі – 10 гадзін.

Для спецыяльнасці 1-21 05 04 «Славянская філалогія» колькасць аўдыторных гадзін – 34, з іх лекцыі – 24, практычныя заняткі – 10 гадзін.

ПРЫКЛАДНЫ ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН ДЫСЦЫПЛІНЫ

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў	Колькасць аўдыторных гадзін		Усяго
		Лекцыі	Практычныя заняткі	
	Раздзел I. МІФАЛОГІЯ ЯК ФОРМА СВЕТАПОГЛЯДУ, СВЯДОМАСЦІ І СВЕТААДЧУВАННЯ СТАРАЖЫТНЫХ СЛАВЯН. МІФАЛОГІЯ ЯК НАВУКА. ВЫТОКІ МІФАЛОГІІ І ЯЕ РАННЯЯ ФОРМА. СУЧАСНЫЯ НАВУКОВЫЯ ТЭХНАЛОГІІ І МІФАЛОГІЯ	6		6
1.1	Міфалогія як форма светапогляду	2		2
1.2	Міфалогія як навука	2		2
1.3	Старажытныя формы народных вераванняў	2		2
	Раздзел II. КАСМАГОНІЯ І КАСМАЛОГІЯ	8	4	12
2.1	Міфалагічная мадэль свету	2		
2.2	Міфы пра стварэнне свету	2	2	
2.3	Асноўныя славянскія міфалагемы	2		
2.4	Сонца ў міфалогіі. Салярны культ славян.	2	2	
	Раздзел III. КОСМАС – ГІСТОРЫЯ – НАРОД	4	4	8
3.1	Космас і гісторыя ў міфалогіі славян	2		
3.2	Гісторыя. Народ	2	2	
3.3	Міфічныя пакаленні. Міфалагічны герой		2	
	Раздзел IV. ЧАЛАВЕК І КОЛА ЯГО ЖЫЦЦЯ. ЧАЛАВЕК І ЯГО ДОМ	6	2	8
4.1	Чалавечы лёс і душа	2		
4.2	Сям'я – род – народ	2		
4.3	Кола чалавечага жыцця	2		
4.4	Міфалогія Дома і гаспадарчай дзеясці		2	
Усяго:		24	10	34

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Раздзел I

МІФАЛОГІЯ ЯК ФОРМА СВЕТАПОГЛЯДУ, СВЯДОМАСЦІ І СВЕТААДЧУВАННЯ СТАРАЖЫТНЫХ СЛАВЯН. МІФАЛОГІЯ ЯК НАВУКА. ВЫТОКІ МІФАЛОГІІ І ЯЕ РАННІЯ ФОРМЫ. СУЧАСНЫЯ НАВУКОВЫЯ ТЭХНАЛОГІІ І МІФАЛОГІЯ

1.1. Міфалогія як форма светапогляду

Разуменне міфалогіі як формы светапогляду, светаадчування старажытных славян. Міфалогія – паэтычная філасофія, філасофія ў вобразах. Міфалогія і мова як першыя сістэмы чалавечай свядомасці. Міфалогія і рэлігія. Міфалогія і фальклор. Міфалогія і літаратура. Міф у сістэме культуры. Парадыгматычная функцыя міфа. Міфалогія і навука. Праяўленні міфалагічнага светапогляду ў наш час. Метамоўнае разуменне паняцця “міфалогія”.

1.2. Міфалогія як навука

Гісторыя міфалогіі як навукі. Вытокі звестак пра міфалогію: пісьмовыя помнікі, згадванні замежных аўтараў, фальклорныя і этнаграфічныя крыніцы, дадзеныя археалогіі, тапаніміка і інш. Асноўныя міфалагемы і іх выяўленне ў фальклоры і мастацкай літаратуры. Вызначэнне міфа як культуралагічная праблема. Дасягненні сучаснай навукі і міфалогія.

1.3. Старажытныя формы народных вераванняў

Архаічны (даміфалагічны) светапогляд. *Татэмізм* як адна з найбольш старажытных формаў народных вераванняў (эпохі палеаліту). Навуковыя тэорыі татэмізму.

Выспяванне культу продкаў на аснове татэмізму. Значэнне татэмізму ў сацыяльнай арганізацыі першабытнага грамадства.

Рэшткі татэмізму ў сучаснай культуры. Фетышызм.

Анімізм як тып светапогляду дагістарычнай эпохі. Паняццыйны ланцуг: адухаўленне прыроды – вера ў духоўныя сутнасці (духаў) – разуменне чалавечай душы. Суіснаванне анімізму і адной з сусветных рэлігій ў некаторых сучасных краінах Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі. Шаманства як традыцыйная рэлігія многіх народаў свету. Шаманскі космас. Верагоднасць шаманскай практыкі ў продкаў усходніх славян, балтаў і ўгра-фінаў.

Анімістычны светапогляд як аснова метафарызацыі мовы, паэтычнага паралелізму ў фальклоры, у цэлым тропікі – як фальклору, так і літаратуры.

Духі прыроды ў славян (ніжэйшая міфалогія). *Магія і рытуал*. Магія як “супернавука” старажытнасці. Магія як сістэма псіхатэхнікі і рытуалаў. Віды магіі.

Магічныя функцыі мовы (вербальная магія). Замовы як адзін з найбольш ранніх міфалагічна-фальклорных жанраў і як канцэнтраванае ўвасабленне веры ў магію слоў. Цікавасць да замоў з боку беларускай авангарднай паэзіі. Час і прастора ў замове. Камунікацыйная стратэгія замовы. Іншыя формы вербальнай магіі: малітвы, мантры, формулы гіпнозу і аўтатрэнінгу. Сугестыўная функцыя мовы як уваход у падсвядомасць. Выкарыстанне вербальнай магіі ў сучасных СМІ і піяртэхналогіях (нейралінгвістычнае праграмаванне). Небяспека псі-зброі.

Функцыі рытуалу. Тыпы рытуалаў. Рытуальныя сімвалы. Старажытныя містэрыі. Рытуалы “пераходу” ў традыцыйнай культуры ўсходніх славян.

Р а з д з е л ІІ

КАСМАГОНЯ І КАСМАЛОГІЯ

2.1. Міфалагічная мадэль свету

Касмічнае Кола як мадэль Сусвету. Сімволіка “цэнтра”. Паўтор касмагоніі на Зямлі. Гара як цэнтр Свету, вобраз Свету. Сусветная Гара як адзін з глабальных архетыпаў. Міфалагема Сусветнай Гары ў мастацкай творчасці.

Касмічнае Дрэва (Прадрэва) як мадэль Свету, вось Свету. Міфалагема Прадрэва ў касмаганічна-філасофскім сэнсе. Час і прастора ў сувязі з Дрэвам. Іканаграфія Сусветнага Дрэва. Вобраз Прадрэва – аснова для ўпарадкавання мыслення. Аналагі Касмічнага Дрэва і яго выяўленні ў фальклоры і прыгожым пісьменстве славян.

Раслінны эпас славян. Міфалагічныя расліны (папараць-кветка, разрыў-трава, мандрагора і інш.). Кветкі ў легендах і паданнях. Шэдэўры ландшафтнай архітэктуры ў свеце (паркі Англіі, Італіі, Францыі і інш.) і выкарыстанне ў ёй міфалагічных уяўленняў. Ландшафтны дызайн на Беларусі.

2.2. Міфы пра стварэнне свету

Міфы пра ўтварэнне Космасу і Зямлі ў розных міфалагічных сістэмах. Свяшчэнная іерагамія. Увасабленне касмічнай энергіі ў пэўных міфалагічных вобразах.

Паняцце Хаосу. Асноўныя натурфіласофскія стыхіі: агонь, вада, зямля, паветра. Натурфіласофскія стыхіі, або элементы Сусвету ў Бібліі. Натурфіласофскія стыхіі ў творах класікаў беларускай літаратуры, рускай літаратуры, славянскіх літаратур.

Міфы пра стварэнне Свету як ланцуг нараджэння багоў, якія мадэліруюць асноўныя прыродныя з’явы і аб’екты. Розныя пакаленні багоў у антычнай міфалогіі.

Творчы акт Бога-Стваральніка (Дэміурга); Стварэнне Свету пры дапамозе Думкі-Слова (Логаса). Стварэнне Свету паводле Бібліі: сімвалічны і эзатэрычны сэнс.

Зорнае неба ва ўяўленнях старажытных людзей. Астральныя міфы ў культуры беларусаў. Сувязь мегалітычнай культуры з касмагоніяй.

2.3. Асноўныя славянскія міфалагемы

Міфалагічная свядомасць як спосаб асваення свету. Паняцце міфалагемы. Міфалагема і архетып. Семантыка і сімволіка славянскіх міфалагем. Асноўныя славянскія міфалагемы (міфалагема Зямлі, Сонца, Поўні, Жанчыны, Прыгажосці, Долі (Лёсу), Любові). Асноўныя навуковыя даследаванні славянскіх міфалагем.

2.4. Сонца ў міфалогіі. Сялярны культ славян

Культ Сонца ў сувязі з культурам смерці ў Старажытным Егіпце і яго ўплыў на еўрапейскую культуру. Сонечны пантэон індаеўрапейцаў. Сонечныя багі Антычнасці. Абагаўленне Сонца ў славянаў. Багі *Святла*. Святло – цемра: міф пра змеяборства – перамога над смерцю, ліхам, цемрай. Месяцавыя міфы. Сучасныя міфы пра *Поўню (Месяц)* ў кантэксце дасягненняў навукова-тэхнічнага прагрэсу. Поўня (Месяц) у народных павер'ях, прымхах, прыкметах, загадках. Вобразы жывёл (птушак), што ўвасаблялі Сонца і Поўню. Вобразы Сонца і Месяца ў мастацкай літаратуры.

Раздзел III

КОСМАС – ГІСТОРЫЯ – НАРОД

3.1. Космас і гісторыя ў міфалогіі славян

Старажытныя *календары* народаў свету. Гадавы цыкл у індаеўрапейскіх народаў. Народны славянскі каляндар прыроды. Земляробчы каляндар усходніх славян. Міфалогія месяца, тыдня, дня, ночы. Усходні народны (жывёльны) каляндар і міфалагічныя ўяўленні славян.

Час і прастора ў міфалогіі. Міфалагічны час у яго суаднесенасці з часам гістарычным. *Вобраз-хранатоп* у літаратуры. Асноўныя топасы ў беларускай, рускай і іншых славянскіх літаратурах.

Каляндарныя міфы.

3.2. Гісторыя. Народ

Агульныя вытокі міфалогіі еўрапейскіх народаў. Культ прыроды ў старажытных індаеўрапейцаў. Вярхоўныя божышчы славян. Пантэоны розных славянскіх народаў.

Міфалагічныя сістэмы розных індаеўрапейскіх народаў. Антычная міфалогія (грэчаская і рымская) як аснова еўрапейскай культуры. Ведыйская міфалогія. Міфалогія кельтаў. Германа-скандынаўская міфалогія. Міфы балтаў. Міфалогія паўднёвых і заходніх славян у сувязі з абраднасцю і традыцыямі побыту.

3.3. Міфічныя пакаленні. Міфалагічны герой

Біблейская версія міфа пра стварэнне чалавека. Першалюдзі *Адам і Ева*. Міф пра першародны грэх і яго розныя філасофскія тлумачэнні. Міфы пра стварэнне расаў і народаў. Славянскія версіі стварэння першалюдзей.

Міфалагічны герой: сутнасць, асноўныя тыпы. Казачныя героі і іх паходжанне ад бостваў і духаў міфалогіі. Міфалагічныя персанажы чароўных казак (*Баба-Яга, Кашчэй, Цмок*) і розныя гіпотэзы іх генезісу. Міфалагізаваны герой у легендах і паданнях. Міфалагізаваны герой у сучаснай літаратуры. Міфалагізацыя рэальных людзей – палітыкаў, зорак кіно і шоў-бізнесу. Сімволіка міфалагічнага вобраза ў рэаліях культуры.

Р а з д з е л І V

ЧАЛАВЕК І КОЛА ЯГО ЖЫЦЦЯ. ЧАЛАВЕК І ЯГО ДОМ

4.1. Чалавечы лёс і душа

Уяўленні народаў свету пра лёс чалавека. Боствы, што ўвасаблялі чалавечы лёс у розных міфалагічных сістэмах. Доля і Нядоля. Паняцце кармы. Несмяротнасць чалавечай душы і тэорыя рэінкарнацыі ў некаторых сусветных рэлігійных сістэмах (індуізм, будызм). Філасофскае разуменне душы. Бог – душа – мараль у сусветных рэлігіях. Хрысціянскае разуменне асобы: адзінства душы-цела.

4.2. Сям'я – род – народ

Міфалагічныя погляды на жыццё. Культ продкаў і звязаныя з ім уяўленні пра іншасвет. Культ бога Рода. Нацыянальныя міфалагемы, стэрэатыпы паводзін, ментальнасць розных славянскіх народаў. Нацыянальныя асаблівасці беларускай этнічнай свядомасці і этнапсіхалогіі.

4.3. Кола чалавечага жыцця

Жыццёвы шлях чалавека. Розныя ўзросты чалавека. Перытальны перыяд у жыцці чалавека. Касмаганічны сэнс кахання ў міфах. Сакральнасць шлюбу. Міфалагічныя формы шлюбу. Вясельная абраднасць у сувязі з каляндарнай, земляробчай. Міфалагізацыя хваробаў. Заканчэнне жыццёвага шляху. Рытуалы пахавання і памінання ў сувязі з міфалагічнымі ўяўленнямі пра жыццё-смерць, пра іншасвет.

4.4. Міфалогія Дома і гаспадарчай дзейнасці

Вытокі гасціннасці. Этнічныя сімвалы гасціннасці (кшталту “хлеб-соль”) і іх генезіс.

“Будаўнічая ахвяра”. Сакральнасць месца і часу будаўніцтва. Міфы, звязаныя з будаўніцтвам пэўных аб’ектаў (гарадоў, храмаў). Храм як Дом Бога. Міфы і абраднасць, звязаныя з новым жыллом.

Духі жылла і сядзібы. Палтэргейст і яго навуковыя тлумачэнні.

Земляробчая магія. Абрады, звязаныя з полем і зборам ураджаю. Боствы ўрадлівасці. Культ *Маці-Зямлі і Багародзіцы* ў беларусаў і іншых славянскіх народаў.

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. *Аристотель*. Поэтика. Риторика / Аристотель. – СПб., 2000.
2. *Асов, А.* Мифы и легенды древних славян / А.Асов. – М., 1998.
3. *Афанасьев А.Н.* Поэтические воззрения славян на природу. В 3 т. / А. Н. Афанасьев. – М., 1995.
4. *Баландин, А.И.* Мифологическая школа в русской фольклористике / А.И. Баландин. – М., 1988.
5. *Барт, Р.* Мифологии / Пер. с франц. / Р. Барт. – М., 1996.
6. *Бассин, Ф.В.* Проблема бессознательного / Пер. с франц. / Ф. В. Бассин. – М., 1968.
7. Беларуская міфалогія: Энцыкл. давед. / С. Санько [і інш.]; склад. І. Клімковіч. – 2-е выд., дап. – Мінск, 2006.
8. Беларускі фальклор: Хрэстаматыя. – Мн., 2000.
9. *Белякова, Г.С.* Славянская мифология / Г.С. Белякова. – М., 1995.
10. Библия. – М., 1988.
11. *Богданович, А.* Пережитки древнего мировоззрения у белорусов / А. Богданович. – Мн., 1996.
12. *Булашев, Г.* Український народ у сваіх легендах, рэлігійных поглядах та віруваннях / Г. Булашев. – Кіів, 1993.
13. *Вейман, Р.* История литературы и мифология / Пер с нем / Р. Вейман. – М., 1975.
14. *Гачев, Г.* Национальные образы мира / Г. Гачев. – М., 1988.
15. *Голан, А.* Миф и символ / А. Голан. – М., 1993.
16. *Голосовкер, Я.Э.* Логика мифа / Я.Э. Голосовкер. – М., 1987.
17. *Грейвс, Р.* Мифы Древней Греции / Пер с англ. / Р. Грейвс. – М., 1992.
18. *Гринев, В.* Праязык и символ / В. Гринев. – Киев, 1999.
19. *Дюмезиль, Ж.* Верховные боги индоевропейцев / Пер с франц. / Ж. Дюмезиль. – М., 1986.
20. *Еремина, В.И.* Ритуал и фольклор / В.И. Еремина. – Л., 1991.
21. *Казакова, І.В.* Сімволіка і семантыка славянскіх міфалагем / І.В. Казакова. – Мінск, 1999.
22. *Кайсаров, А.* Славянская и российская мифология. Мифы древних славян / А. Кайсаров. – Саратов, 1993.
23. *Кассирер, Э.* Опыт о человеке / Пер. с франц. / Э. Кассирер. – М., 1990.
24. *Кассу, Ж.* Энциклопедия символов / Пер. с франц. / Ж. Кассу. – М., 1998.
25. *Керлот, Х.Э.* Словарь символов / Пер. с англ. / Х.Э. Керлот. – М., 1994.
26. *Ковель, У.* Народныя ўяўленні, павер'і і прыкметы: Даведнік па ўсходнеславянскай міфалогіі / У. Ковель. – Гомель, 1995.
27. *Кононенко, А.А.* Персонажи славянской мифологии / А.А. Кононенко. – Киев, 1993.
28. *Крук, Я.* Сімволіка беларускай народнай культуры / Я. Крук. – Мінск, 2000.

29. *Купер, Д.* Энциклопедия символов / Пер. с англ. / Д. Купер. – М., 1995.
30. *Леви-Строс, К.* Мифологии: Т.1-3 / К. Леви-Строс. – М., СПб., 2000-2002.
31. *Лицьвінка, В.* Святы і абрады беларусаў / В. Лицьвінка. – Мінск, 1998.
32. *Лозка, А.* Беларускі народны каляндар / А. Лозка. – Мінск, 1993.
33. *Лосев, А.Ф.* Очерки античного символизма и мифологии / А.Ф. Лосев. – М., 1993.
34. *Лосев, А.Ф.* Диалектика мифа / А.Ф. Лосев. – М., 2001.
35. *Малиновский, Б.* Магия, наука и религия / Б. Малиновский // Мистика. Религия. Наука: Классики мирового религиоведения. – М., 1998.
36. *Мамуна, Н.В.* Зодиак богов / Н.В. Мамуна. – М., 2000.
37. *Маслова, В.А.* Преданья старины глубокой в зеркале языка / В.А. Маслова. – Мн., 1997.
38. *Міфы Бацькаўшчыны* / Укл. *Ул.Васілевіч.* – Мн., 1994.
39. *Мифы народов мира.* Энциклопедия: В 2 т. Т.1-2. – М., 1982.
40. *Николаева, Н.А., Сафронов, В.А.* Истоки славянской и евразийской мифологии / Н.А. Николаева, В.А. Сафронов. – М., 1999.
41. *Петухов, Ю.Д.* Дорогами богов: Этногенез и мифогенез индоевропейцев / Ю.Д. Петухов. – М., 1998.
42. *Пропп, В.Я.* Исторические корни волшебной сказки / В.Я. Пропп. – Л., 1986.
43. *Пропп, В.Я.* Поэтика фольклора / В.Я. Пропп. – М., 1998.
44. *Рыбаков, Б.А.* Язычество древних славян / Б.А. Рыбаков. – М., 1981.
45. *Рыбаков, Б.А.* Язычество древней Руси / Б.А. Рыбаков. – М., 2001.
46. *Славянская мифология: Энциклопедический словарь.* – М., 2005.
47. *Славянские древности: Этнолингвистический словарь.* В 5 т. Тт.1-2. – М., 1995-1999.
48. *Токарчик, А.* Мифы о бессмертии / Пер. с польск. / А. Токарчик. – М., 1992.
49. *Торчинов, Е.А.* Религии мира / Е.А. Торчинов. – СПб., 1998.
50. *Трессидер, Д.* Словарь символов / Пер. с англ. / Д. Трессидер. – М., 1999.
51. *Фоминцын, А.С.* Божества древних славян / А.С. Фоминцын. – СПб., 1998.
52. *Шамякіна, Т.І.* Міфалогія Беларусі / Т.І. Шамякіна. – Мінск, 2000.
53. *Шамякіна, Т.І.* Спроба міфарэстаўрацыі пантэону беларусаў / Т.І. Шамякіна // Міфалогія – фальклор – літаратура: Праблемы паэтыкі. – Мінск, 2002.
54. *Шамякіна, Т.І.* Славянская міфалогія / Т.І. Шамякіна. – Мінск, РІВШ, 2005.
55. *Элиаде, М.* Аспекты мифа / Пер. с англ. / М. Элиаде. – М., 2000.
56. *Юнг, К.Г.* Душа и миф: Шесть архетипов / К.Г. Юнг. – Киев, 1996.
57. *Юнг, К.Г.* Символы Матери и Возрождения / К.Г. Юнг // Между Эдипом и Осирисом. – Львов-Москва, 1998.

Дадатковая

1. *Бахтин, М.М.* Литературно-критические статьи / М.М. Бахтин. – М., 1986.
2. *Башляр, Г.* Психоанализ огня / Пер. с англ. / Г. Башляр. – М., 1993.

3. *Велецкая, Н.Н.* Языческая символика славянских архаических ритуалов / Н.Н. Велецкая. – М., 1978.
4. *Веселовский, А.Н.* Собр. соч.: В 16-ти т. Т. 16: Сравнительная мифология и ее метод / А.Н. Веселовский. – М.-Л., 1938.
5. *Власова, М.* Русские суеверия: Энциклопедический словарь / М. Власова. – СПб., 1998.
6. *Грейвс, Р.* Белая Богиня: Историческая грамматика поэтической мифологии / Пер с англ. / Р. Грейвс. – М., 1999.
7. *Гумилев, Л.Н.* Конец и вновь начало: Лекции по народоведению / Л.Н. Гумилев. – М., 2000.
8. *Гуревич, П.С.* Философская антропология / П.С. Гуревич. – М., 1997.
9. *Даль, В.* О поверьях, суевериях и предрассудках русского народа / В. Даль. – СПб., 1994.
10. *Иванов, В., Топоров, В.* Славянские языковые моделирующие системы / Иванов, В. Топоров. – М., 1965.
11. *Историческая поэтика: Литературные эпохи и типы художественного сознания.* – М., 1994.
12. *Каваленка В.А.* Міфа-паэтычныя матывы ў беларускай літаратуры / В.А. Каваленка. – Мінск, 1981.
13. *Казакова, І.В.* Міфалагемы і магія ў беларускім абрадавым фальклоры / І.В. Казакова. – Мінск, 1997.
14. *Конан, У.* Ля вытокаў самасвядомасці / У. Конан. – Мінск, 1989.
15. *Косарев, А.* Философия мифа / А. Косарев. – М., 2000.
16. *Крапп, А.* Астрономия: Легенды и предания / Пер с англ. / А. Крапп. – М., 1999.
17. *Красиков, С.* Цветы в преданиях / С. Красиков. – Минск, 1989.
18. *Кэмпбелл, Д.* Тысячеликий герой / Пер. с англ. / Д. Кэмпбелл. – М., 1997.
19. *Лангер, С.* Философия в новом ключе / Пер. с англ. / С. Лангер. – М., 2000.
20. *Лотман, Ю.М., Минц, З.Г.* Литература и мифология / Ю.М. Лотман, З.Г. Минц// Труды по знаковым системам (Уч. записки Тартуского гос. ун-та). – Т.13. – Вып. 546: Семиотика культуры. – Тарту, 1981.
21. *Лотман, Ю.М.* Внутри мыслящих миров / Ю.М. Лотман. – М., 1999.
22. *Маковский, М.М.* Сравнительный анализ мифологической символики в индоевропейских языках / М.М. Маковский. – М., 1996.
23. *Мелетинский, Е.М.* Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е.М. Мелетинский. – М., 1986.
24. *Мелетинский, Е.М.* Поэтика мифа / Е.М. Мелетинский. – М., 1995.
25. *Меликов, В.В.* Введение в текстологию традиционных культур / В.В. Меликов. – М., 1999.
26. *Мечковская, Н.Б.* Язык и религия / Н.Б. Мечковская. – М., 1998.
27. *Мифы и магия индоевропейцев.* Вып.1 – 11. – М., 1994-2002.
28. *Ненадавец, А.М.* За смугою міфа / А.М. Ненадавец. – Мн., 1999.
29. *Нойманн, Э.* Происхождение и развитие сознания / Пер. с нем. / Э. Нойманн. – М., 1998.
30. *Потебня, А.А.* Эстетика и поэтика / А.А. Потебня. – М., 1976.

31. Русские Веды. – М., 1992.
32. Русский космизм: Антология философской мысли. – М., 1993.
33. *Сержпутоўскі, А.К.* Прымхі і забабоны беларусаў-палешукоў / А.К. Сержпутоўскі. – Мн., 1998.
34. *Соколова, В.К.* Весенне-летние обряды русских, украинцев и белорусов / В.К. Соколова. – М., 1979.
35. *Соколова, З.П.* Животные в религиях / З.П. Соколова. – СПб., 1998.
36. *Супрун, А.Е.* Введение в славянскую филологию / А.Е. Супрун. – Минск, 1989.
37. *Тайлор, Э.Б.* Первобытная культура / Пер. с англ. / Э.Б. Тайлор. – М., 1989.
38. *Тахо-Годи, А.А.* Греческая мифология / А.А. Тахо-Годи. – М., 1989.
39. *Телегин, С.М.* Философия мифа: Введение в метод мифореставрации / С.М. Телегин. – М., 1994.
40. *Топорков, А.Л.* Теория мифа в русской мифологической науке XIX века / А.Л. Топорков. – М., 1997.
41. *Фрезер, Д.Д.* Золотая ветвь / Пер. с англ. / Д.Д. Фрезер. – М., 1983.
42. *Фромм, Э.* Душа человека / Э. Фромм. – М., 1992.
43. *Черепанова, И.* Дом колдуньи: Язык творческого бессознательного / И. Черепанова. – М., 1996.
44. *Шамякіна, Т.І.* Беларуская класічная літаратура і міфалогія / Т.І. Шамякіна. – Мн., 2001.
45. *Шамякіна, Т.І.* Беларуская класічная літаратурная традыцыя і міфалогія / Т.І. Шамякіна. – Мн., 2001.
46. *Шамякіна, Т.І.* Кітайскі каляндар і славянскі міфалагічны бесціярыум / Т.І. Шамякіна. – Мінск, 2007.
47. *Швед, І.А.* Дэндралагічны код беларускага традыцыйнага фальклору / І.А. Швед. – Брэст, 2004.
48. *Шилов, Ю.* Пути Ариев / Ю. Шилов. – Киев, 1996.
49. *Элиаде, М.* Космос и история / Пер. с англ. / М. Элиаде. – М., 1987.
50. *Элиаде, М.* Мифы, сновидения, мистерии / Пер. с англ. / М. Элиаде. – М., 1996.
51. *Юдин, А.В.* Русская народная духовная культура / А.В. Юдин. – М., 1999.

ПЫТАННІ ДЛЯ САМАПАДРХТОЎКІ

1. Эсхаталагічнае вымярэнне міфалогіі.
2. Ці з'яўляюцца сумяшчальнымі навуковыя і міфалагічныя ўяўленні?
3. Ваша стаўленне да тэорыі катастрафізму.
4. Вашы ўяўленні пра Дапатоўную зямлю.
5. Уяўленні старажытных філосафаў пра цыклічнасць прыродных катастроф.
6. Апісанне Патопу ў самым старажытным літаратурным творы – “Эпасе аб Гільгамешу”.
7. Уяўленні пра Патоў у амерыканскіх індзейцаў.
8. Апісанні Патопу ў іншых міфалогіях свету.
9. Якія мастацкія асаблівасці можна адзначыць у апісаннях Патопу ў розных літаратурных помніках?
10. У чым падабенства і адрозненне версій пра Патоў у народаў свету?
11. Антычны міф аб Дэўкаліёне і Піры і яго сувязь з міфам аб Праметэю.
12. Платонаўскае апісанне Атлантыды ў дыялогах “Тымей” і “Крыціі”.
13. Значэнне міфа пра Атлантыду ў развіцці літаратуры і навукі.
14. Грэчаскія і індыйскія міфы пра Гіпербарэю.
15. Славянскія паданні пра Патоў.
16. Апісанне Патопу ў Бібліі. Прабацька Ной і яго сям'я.
17. Сімвалізм біблейскага міфа пра Патоў.
18. Механізм Патопу з пункту гледжання сучаснай навукі.
19. Сімвалізм Каўчэга ў хрысціянскай рэлігіі і гісторыі культуры.
20. Ці маглі быць дыназаўры сучаснікамі людзей?
21. Патоў і насельніцтва Зямлі.
22. Катастрофы пасля Патопу. Версіі І. Велікоўскага.
23. Ці магчымы новы Сусветны Патоў?
24. Касмічныя і геафізічныя прычыны планетарных катаклізмаў.
25. Сучасныя спекуляцыі пра Канец Свету, Апакаліпсіс – новая міфалогія.

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА КУРСАВЫХ І ДЫПЛОМНЫХ РАБОТ

1. Біпалярнасць свету ў міфалагічных уяўленнях (на матэрыяле аднаго з жанраў фальклору).
2. Матыў памірання-ўваскрэсення ў старажытных містэрыях, некаторых жанрах фальклору і літаратуры (параўнальна-абагульняючы аналіз).
3. Ідэя Космаса-Храма ў славянскай міфалогіі.
4. Міф – легенда – паданне: падабенства і адрозненне жанравых форм.
5. Асноўныя прынцыпы структурнай пабудовы міфаў і казак.
6. Прынцыпы арганізацыі прасторы ў міфе, казцы, літаратурным творы (параўнальны аналіз).
7. Сферы міфалагічнай прасторы ў замовах.
8. Міфа-паэтычная традыцыя паказу касмічных стыхій.
9. Этыялагічныя міфы (міфы пра паходжанне рэчаў) паводле фальклорных дадзеных.
10. Міфалогія вады ў беларускай або рускай паэзіі (перыяд і аўтар – на выбар).
11. Персаніфікацыя паветранай стыхіі і вобраз ветру ў творах беларускіх або рускіх класікаў (адной са славянскіх літаратур).
12. Агонь як стыхія космасу, “агнявыя” метафары ў паэтычнай традыцыі славян.
13. Міфалагічны, сюжэтны, гістарычны час ў творчасці Х (аўтар на выбар).
14. Міфалагізаваны герой у паданнях і легендах рускага народа.
15. Міфалагічная свядомасць як аснова рускай літаратурнай казкі.
16. Міфалагізаваная жывёла (на выбар) у календары, фальклору, выяўленчым мастацтве Беларусі (Расіі, Польшчы, Сербіі, Чэхіі, Македоніі, Славеніі, Славакіі, Балгарыі, Украіны і г.д.).
17. Міфалагізаваныя птушкі ў славянскай народнай культуры.
18. Загадка нараджэння і смерці, іх сувязь з ідэяй часу (на матэрыялах фальклору).
19. Евангельскія прыпавесці і класічная беларуская (руская) літаратура.
20. Евангельская сімволіка ў назвах твораў беларускіх (рускіх) класікаў.
21. Праблема рэканструкцыі славянскага пантэону.
22. Сінхронны і дыяхронны аспекты вывучэння міфалогіі.
23. Сямейны рытуал як цэлае.
24. Сімволіка пераходу ў новую форму існавання (на аснове сямейна-абрадавага фальклору).
25. Вяселле як містэрыя несмяротнасці.
26. Рэканструкцыя міфалогіі неалітычнага і барэальнага перыядаў (паводле архаічных жанраў фальклору).
27. Чалавек і жывёла ў міфе і рытуале.
28. Свет прыроды ў сімвалах культуры.
29. Міфапаэтычны прынецп як модус ранняй рускай (беларускай, украінскай, польскай, балгарскай, сербскай і інш.) культуры.

- 30.Навакольнае асяроддзе ў сістэме светабудовы язычніцтва.
- 31.Сонечны конь і сонечная птушка: параўнальна-тыпалагічны аналіз у розных міфалагічных сістэмах.
- 32.Псіхалагічныя аспекты ўспрымання цудоўнага ў сучасным грамадстве.
- 33.Гісторыя міфалогіі як навукі.
- 34.Міфалагічныя вытокі старажытных этнонімаў (паводле матэрыялаў летапісаў).
- 35.Стыхійная дыялектыка славянскага язычніцтва.
- 36.Гістарычны рэверс тапонімаў.
- 37.Міфалагема малодшага сына ў ў міфах і казках.
- 38.Містыцызм сучаснага этапа гісторыі.
- 39.Містэрыя цыклаў (міфалогія і каляндар).
- 40.Ісус Хрыстос – беларускімі вачыма.
- 41.Прыродныя і касмічныя аспекты праваслаўнай велікоднай містыкі (творчасць Кірылы Тураўскага і хрысціянскі абрад).
- 42.Міфалагічныя аспекты святкавання Новага года ў розных народаў Еўропы і Азіі.
- 43.Рускія “зімовыя святкі” і беларускія “каляды” – падабенства і розніца.
- 44.Касмаганічны аспект цудаў Хрыста паводле Евангелля.
- 45.Міфалагічны аспект тапонімаў са словамі “Дзед” і “Баба”.
- 46.Сімвалы ХХ стагоддзя (камуністычныя, масонскія, фашысцкія і г.д.), іх барацьба паміж сабой і выяўленне ў публіцыстыцы і мастацкай літаратуры.
- 47.IGNORATUS (рэлігійны прарок і казачны дурань).
- 48.Навейшыя дасягненні генетыкі (біяфізікі, геафізікі, астрафізікі, біяхіміі) у лютэрку міфалогіі.
- 49.Містыка прасторы і сучасная геапалітыка.
- 50.Страх у фальклоры і літаратуры як філасофска-псіхалагічная праблема.
- 51.GENIUS LOCI (на матэрыяле твораў беларускіх і славянскіх аўтараў).
- 52.Пейзажы дзяцінства (“малая радзіма”) і стыль пісьменніка.
- 53.Ландшафтны дызайн (паэтыка саду) у лютэрку стылю эпохі.
- 54.Міфалагема брамы ў архітэктуры і літаратуры.
- 55.Харыднасць як прыкмета сучаснай цывілізацыі (на матэрыяле літаратуры і кіно пачатку ХХІ стагоддзя).
- 56.Светланосная палітра Прыгожага ў казках.
- 57.Магія ў яе псіхалагічным аспекце ў славянскіх казках.
- 58.Пераўтварэнне свету як аснова эстэтычнай прыроды казкі.
- 59.Макра- і мікрамаштабы казкі.
- 60.Эмацыянальны настрой славянскіх легенд пра закаханых (у параўнанні з заходнееўрапейскімі).
- 61.Міф як гісторыя шуканняў духу.
- 62.Гістарычныя мадэлі тропай.
- 63.Семантыка і генезіс міфалагічных сімвалаў у творчасці Х (пісьменнік на выбар).
- 64.Гендэрныя ідэалы ў славянскім фальклоры (на матэрыяле казак).

65. Гендэрныя ролі ў гістарычнай рэтраспектыве (на матэрыяле паданняў).
66. Гендэрныя ідэалы ў індаеўрапейскай міфалогіі (рэтраспектыўна-тыпалагічны аналіз).
67. Вобразы “ідэальных жанчын” і “ідэальных мужчын” у міфалогіі і фальклору ўсходніх славян.
68. Гендэрныя ідэалы ў лютэрку гістарычных эпох (на матэрыялах славянскага фальклору і літаратуры).
69. Роля міфалогіі і фальклору ў падтрымцы гендэрных стэрэатыпаў.
70. Асноўныя функцыі мужчыны і жанчыны ў сям’і і іх эвалюцыя (на матэрыяле мастацкай літаратуры).
71. Гістарычнае развіццё фабулы з татэмістычным персанажам у мастацкай літаратуры.
72. Да праблемы пошуку архетыпізацыі у бытавых фабулах славянскай мастацкай літаратуры.
73. Субстантывы ў коле мфалагічных уяўленняў.
74. Розная сімвалічная значнасць дрэваў у сістэме культуры.
75. Функцыі жывёл у паданнях, легендах і іншых жанрах фальклору.
76. Персанажы міфалогіі ў іх сямейным або сацыяльным статусе (блізняты, сіроты, маці і мачыха, падчарка і інш.).
77. Гістарычныя асобы – персанажы міфалогіі.
78. Прастора ў міфалогіі (права-лева, верх-ніз, захад-усход, мяжа і інш.).
79. Геаграфічныя аб’екты (лес, балота, возера, рака, крыніца) як міфалагічныя рэаліі ў беларускай (рускай, украінскай, польскай, балгарскай, сербскай, чэшскай і г.д.) літаратуры.
80. Рытуальна значныя месцы ў беларускай літаратуры (могілкі, храм, лазня, калодзеж, хлёў, дарога, скрыжаванне і г.д.).
81. Сакральныя месцы ў беларускіх (славянскіх) замовах або казках : Рай, іншасвет, калодзеж, край свету, пекла, трыдзясятае царства, гара Сіён, святы горад Іерусалім і г.д.
82. Здольнасці і якасці чалавека ў магіі: колер вачэй, валасоў, “дурное вока”, яснабачанне, пераваратніцтва і г.д.
83. Колеры ў магіі і акультных навуках.
84. Колеравая гама твораў беларускіх (рускіх, славянскіх) аўтараў.
85. Форма язычніцкіх паводзін у літаратурным творы ў яе першапачатковай міфалагічнай функцыі (маўчанне, крык, праклёны, спевы, плач, галашэнне, смех і г.д.).
86. Апісанне абрада і яго функцый у літаратурным творы.
87. Марфалогія дэманічных персанажаў (семантыка назвы, знешні выгляд, генезіс, месца жыхарства, час з’яўлення, характар дзеянняў, фальклорныя сведчанні).
88. Марфалогія міфалагічнай расліны: семантыка назвы, фраеалогія, павер’і і легенды пра паходжанне дадзенай расліны, яго магічных функцыях, рытуальнае выкарыстанне ў абрадах, народнай медыцыне, адлюстраванні на вышыўках, пісанках, дэталях, пабудоў, адлюстраванне ў розных фальклорных жанрах (песнях, загадках, казках і г.д.).

89. Марфалогія міфалагічнай жывёлы: назва, фразеалогія, знешні выгляд, павер'і і легенды, пераўтварэнні, дэманалагічныя функцыі, звязаныя з імі забароны і абярэгі, удзел у абрадах і магічных рытуалах, прысвечаныя жывёлам дні і месяцы, маскі і касцюмы ў абрадах, гульнях, танцах, выкарыстоўванне частак цела ў магіі, фальклорныя дадзеныя.
90. Найбольш распаўсюджаныя графічныя сімвалы (крыж, свастыка, круг і г.д.) у іх міфалагічным значэнні.
91. Псіхалагічныя аспекты архетыпа Маці.
92. Псіхалогія вобраза трыксцера (бог Радыгост у славянскай міфалогіі).
93. Апаланічны сімвалізм у тапаніміцы і містэрыях славян.
94. Маці-Зямля і касмічныя іерагаміі ў міфалогіі і фальклоры славянскіх народаў.
95. Міфы – містэрыі – сны – літаратура.
96. Тапаніміка як крыніца звестак па славянскай міфалогіі.
97. Уяўленні пра іншасвет у духоўнай культуры славян.
98. Генеалагічныя героі міфалагічнага эпасу.
99. Філасофія і эстэтыка народных святаў у творах М. Гоголя і В. Дуніна-Марцінкевіча.
100. Сімвалічныя вобразы ў замовах.
101. Народная казка і сучасная літаратура фэнтэзі.
102. Міфалагічна-легендарная традыцыя ў сусветнай літаратуры XX стагоддзя.
103. Матывы беларускага (рускага, славянскага) фальклору ў кантэксте “вечных вобразаў” сусветнай літаратуры.
104. Лічбавая сімволіка ў славянскай паэзіі XX стагоддзя.
105. Праблема віны і адказнасці ў фальклоры і літаратуры.
106. Тыпалагічная адпаведнасць міфаструктур Э.Т.А. Гофмана, М. Гоголя і Я. Баршчэўскага.
107. Рэканструкцыя міфалагічнай свядомасці славян праз фальклорныя творы.
108. Маральна-этычная роля вобраза Маці-Зямлі ў славянскай міфалогіі і сучасным грамадстве.

ПЫТАННІ ДА ЗАЛІКУ (ЭКЗАМЕНУ) ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

1. Асноўныя асаблівасці міфалогіі як тыпу свядомасці, як “паэтычнай філасофіі”, праблемы міфалогіі.
2. Сувязь міфалогіі з іншымі сферамі чалавечай дзейнасці.
3. Гісторыя міфалогіі як навукі: старажытнаўсходнія і антычныя навуковыя школы і даследчыкі.
4. Гісторыя міфалогіі як навукі: вывучэнне міфалогіі ад эпохі Адраджэння да нашага часу.
5. Канцэпцыі міфа ў важнейшых навуковых даследаваннях.
6. Асноўныя славянскія міфалагемы.
7. Што такое татэмізм?
8. Віды сувязі чалавека і жывёлы, выяўленыя ў міфалогіі.
9. Прыклады праяўлення татэмізму ў розных відах культуры.
10. Што такое анімізм?
11. У чым значэнне анімістычнага мыслення для фарміравання тропікі фальклору і мастацкай літаратуры?
12. Духі локусаў у славян.
13. Што такое магія? Чаму магія адрадзілася ў XX стагоддзі? Віды магіі.
14. Што такое вербальная магія (нейра-лінгвістычнае праграмаванне)? Выкарыстанне прыёмаў вербальнай магіі ў рэкламе, медыцыне і г.д.
15. Міфалагічная мадэль свету. Свяшчэнныя горы чалавецтва.
16. Чым абумоўлена багацце сімволікі Сусветнага Дрэва? Варыянты Сусветнага Дрэва ў розных жанрах фальклору і мастацкай літаратуры.
17. Міф і сімвал. Багацце сімволікі крыжа.
18. Лічбавая мадэль свету. Сакральныя лічбы.
19. Розныя версіі міфа пра Стварэнне Свету.
20. Культ Сонца ў старажытных егіпцянаў і ў славян (тыпалагічна-параўнальны аналіз).
21. Як адбіўся культ Сонца ў казках і іншых жанрах фальклору?
22. Чым падобны паміж сабой антычныя і славянскія багі Месяца?
23. Народныя славянскія ўяўленні, звязаныя з Месяцам.
24. Чаму Поўня з’яўляецца аб’ектам цікавасці філасофіі і навукі? Прыклады сучасных міфаў пра Месяц.
25. Паданні пра найбольш яркія зоркі і сузор’і неба.
26. Розныя прыклады міфаў пра паміраючых і уваскрасаючых багоў прыроды.
27. У чым значэнне старажытных містэрыяў аб паміраючых і ўваскрасаючых багах?
28. Якія цікавыя народныя каляндарныя абрады вы ведаеце?
29. Як цыклізм прыроды адлюстраваны ў мастацкай літаратуры?
30. Стварэнне людзей паводле славянскіх міфаў і Бібліі.
31. У чым сэнс міфаў пра Сусветны Патоп і Вавілонскую вежу?
32. Паразважайце пра міфалагічны этнагенез славянскіх народаў.

33. Што такое першапрадак – культурны герой?
34. Абрады пераходу і звязаная з імі міфалогія.
35. Тыпы гераічных эпасаў. Што аб'ядноўвае персанажаў гераічных эпасаў розных народаў?
36. Структура свету ў славян. Пантэон славянскіх багоў.
37. Асноўныя пакаленні багоў у грэчаскай міфалогіі. Што сімвалізавалі багі-алімпійцы?
38. Цыклы міфаў пра Геракла, Тэсея, Персея ў грэчаскай міфалогіі.
39. Траянскі цыкл міфаў у грэчаскай міфалогіі.
40. Фіванскі цыкл міфаў у грэчаскай міфалогіі.
41. Структура Бібліі. Значэнне Бібліі.
42. Старажытная гісторыя яўрэйскага народа паводле Бібліі. Першыя цары Ізраіля.
43. Найбольш мастацка-літаратурныя сюжэты Старога Запавету: пра Іосіфа Прыгожага, пра Самсона, пра Юдыф і інш.
44. Цудоўнае нараджэнне Хрыста. Каляндар асноўных хрысціянскіх святаў.
45. Жыццё Хрыста. Страсны тыдзень. Узнясенне.
46. Маральна-этычнае вучэнне Хрыста. Прыпавесці Хрыста.
47. Структура народных індаеўрапейскіх чарадзейных казак (паводле У. Пропа).
48. Выяўленне міфалагічнай свядомасці ў найбольш папулярных беларускіх, рускіх і іншых славянскіх казках.
49. Заходнееўрапейскія літаратурныя казкі: аўтары, сюжэты, выяўленне ў казках архетыпаў.
50. Рускія і беларускія літаратурныя казкі: нацыянальная спецыфіка, адрозненне ад казак заходнееўрапейскіх, вырашэнне аўтарскіх задач.
51. Міфалагема дома ў славянскай культуры. Міфалагічная семантыка розных элементаў традыцыйнага жылля.
52. Хатнія духі славян.

КРЫТЭРЫ І АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Узроўні	Балы	Паказчыкі адзнакі
	0	Адсутнасць адказу або адмова ад адказу.
1. Нізкі	1	Пазнаванне аб'екта вывучэння, распазнаванне асобных вядомых тэрмінаў і фактаў; праяўленне імкнення пераадолюваць вучэбныя цяжкасці; праяўленне сітуацыйнай цікавасці да вывучэння і прадмета.
	2	Пазнаванне аб'екта вывучэння, размежавання вызначэнняў і асобных тэрмінаў; наяўнасць матывацыі для пераадолення вучэбных цяжкасцей.
2. Задавальняючы	3	Недакладнае ўзнаўленне вучэбнага матэрыялу; наяўнасць істотных, аднак выпраўляемых з дапамогай выкладчыка памылак; цяжкасці з прымяненнем спецыяльных і інтэлектуальных уменняў; наяўнасць матывацыі для пераадолення вучэбных цяжкасцей і сітуацыйнай цікавасці да аб'екта вывучэння.
	4	Засваенне вывучаемага матэрыялу на рэпрадуктыўным узроўні, аднак наяўнасць памылак пры ўзнаўленні; магчымасць выпраўлення памылак з дапамогай дадатковых пытанняў; цяжкасці з прымяненнем спецыяльных і інтэлектуальных уменняў; уменне крытычна ацаніць уласныя веды; наяўнасць свядомага імкнення да пераадолення цяжкасцей пры вывучэнні матэрыялу.
3. Сярэдні	5	Свядомае ўзнаўленне вучэбнага матэрыялу рознага ўзроўню складанасці з неістотнымі памылкамі, недакладнасцямі; цяжкасці з прымяненнем асобным спецыяльных навыкаў; зацікаўленасць у вывучэнні матэрыялу і выпраўленні памылак.
	6	Дакладнае ўзнаўленне вучэбнага матэрыялу з неістотнымі памылкамі; свядомае карыстанне спецыяльнымі ўменнямі і навыкамі; настойлівасць і зацікаўленасць у выпраўленні памылак; сітуацыйнае праяўленне імкнення да творчасці.
4. Дастатковы	7	Валоданне вучэбным матэрыялам рознай ступені складанасці; самастойнае прымяненне спецыяльных уменняў і навыкаў; наяўнасць неістотных недакладнасцяў у адказе; імкненне да творчага выкарыстання атрыманых ведаў, спецыяльных уменняў і навыкаў.
	8	Валоданне вучэбным матэрыялам і свабоднае выкарыстанне яго як у знаёмых, так і ў незнаёмых сітуацыях; наяўнасць адзінкавых неістотных памылак і самастойнае іх выпраўленне; наяўнасць вопыту творчай

		дзеінасці; наяўнасць сістэматычнасці і вопыту ў выкарыстанні атрыманых ведаў, уменняў і навыкаў.
5. Высокі	9	Свабоднае валоданне вучэбным матэрыялам рознай ступені цяжкасці; дакладнасць, лагічнасць і сістэматычнасць пры яго ўзнаўленні; здольнасць самастойна аналізаваць і рабіць высновы; наяўнасць вопыту творчай дзейнасці; высокі ўзровень самастойнасці ў вывучэнні матэрыялу; высокі ўзровень эрудыцыі.
	10	Свабоднае валоданне вучэбным матэрыялам рознай ступені цяжкасці з выкарыстаннем вучэбнага матэрыялу іншых дысцыплін; дакладнасць, лагічнасць і сістэматычнасць пры яго ўзнаўленні; здольнасць самастойна аналізаваць і рабіць высновы; уменне свядома выкарыстоўваць атрыманыя веда, уменні і навыкі для вырашэння праблем у нестандартных сітуацыях; праяўленне мэтанакіраванасці, адказнасці, творчага падыходу і пазнавальнай актыўнасці пры самастойным вывучэнні матэрыялу; высокі ўзровень эрудыцыі.

ПЕРАЛІК РЕКАМЕНДУЕМЫХ СРОДКАЎ ДЫАГНОСТЫКІ

1. Апытанне вуснае і пісьмовае.
2. Тэставыя заданні закрытага і адкрытага тыпу.
3. Рэфераты.
4. Творчыя працы.
5. Аналітычная праца з ілюстрацыйным матэрыялам.
6. Герменэтычная інтэрпрэацыя тэкстаў.
7. Курсавыя і дыпломныя работы.

З М Е С Т

Тлумачальная запіска.....	3*
Метады навучання.....	4
Прыкладны тэматычны план дысцыпліны.....	6
Змест дысцыпліны.....	7
Спіс літаратуры.....	12
Пытанні для самападрыхтоўкі.....	16
Прыкладная тэматыка курсавых і дыпломных работ.....	17
Пытанні да заліку (экзамену) па дысцыпліне.....	21
Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці.....	23
Пералік рэкамендуемых сродкаў дыягностыкі.....	24